

Trygghetsplan

Köpingebro skola

Förskoleklass, grundskola och fritidshem

Läsåret 2020/2021

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola och fritidshem

Ansvariga för planen

Cecilia Björklund, rektor

Vår vision för vårt trygghetsarbete

En skola där alla trivs och är trygga

Planen gäller från

2020-08-01

Planen gäller till

2021-07-31

Läsår

2020/2021

Elevernas delaktighet

Eleverna har varit delaktiga genom kartläggningarna. Planen ska efter framtagandet av personalen gås igenom i alla elevgrupper.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldrarna har varit delaktiga genom att få möjligheten att svara på en enkät kring trivsel och trygghet.

Personalens delaktighet

All personal har tillsammans diskuterat utvärdering, kartläggningar och insatser under en gemensam dag.

Förankring av planen

Planen presenteras på hemsidan vid skolstart och föräldrarna får vid första föräldramötet information om att planen finns. Eleverna informeras vid terminsstart.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Planen har diskuterats i personalgruppen på en gemensam värdegrundsdag i maj 2020. Kartläggning har skett med elever och föräldrar.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Personalen har tillsammans i arbetslagen utvärderat planen. Eleverna har varit delaktiga genom olika kartläggningar; ex trygghetsvandringarna. Föräldrarna har haft möjlighet att vara delaktiga genom en trygghetsenkät.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Anmälningar om kränkande behandling

Fritidshemmet har 4 ärenden och skolan har 39 ärenden. På fritidshemmet har endast rapporterats fysiska kränkningar och dessa har till största delen skett i fritidshemmets lokaler. Det är mest elever i de yngre årskurserna som förekommer i statistiken och det stämmer väl med att det oftast är de yngre barnen som är på fritidshemmet. Vi har förhållandevis få ärenden på fritidshemmet. Kan det bero på att personalen hinner stävja mindre konflikter eller anmäler de vuxna mer sällan?

Även under skoltid är det oftast fysiska kränkningar som rapporteras in, ca 60% av kränkningarna. I de flesta fall av fysisk kränkning förekommer även verbal kränkning, men det går bara att anmäla under en kategori i programmet. Två av våra klasser står för över 60% av de inrapporterade kränkningarna. Kan det bero på att personalen i större utsträckning anmäler i de årskurserna? Är det enstaka elever som ofta förekommer i vår statistik? Många av kränkningarna sker på skolgården under raster, 38%. Konflikter sker också relativt ofta i klassrummet och kapprummet, 32%. Är de vuxna mer närvarande där så fler kränkningar rapporteras från dessa platser?

Vi har färre konflikter på bollplanerna det här läsåret. I omklädningsrummet har kränkningarna också minskat och detta kan bero på att vi inte byter om inför idrottslektionerna pga coronasmittan.

När vi jämför antalet kränkningar med föregående år har de minskat markant detta läsåret. Beror det på att vi har haft rastverksamhet? Att fritidspedagogerna är ute varje rast och att det skapar en kontinuitet och trygghet? Eller anmäler vi in färre kränkningar trots att det förekommer lika många som tidigare år? Arbetet kring de kränkande behandlingarna har blivit bättre det här läsåret. Personalen följer upp sina ärenden på ett bra sätt och arbetet har en bättre struktur än tidigare läsåret. Många grupper diskuterade hur vi kan lära eleverna att lösa meningsskiljaktigheter på ett bra sätt. Kanske ska demokratitimen användas till att utbilda eleverna i konflikthantering?

Trygghetsvandringen

Trygghetsvandringen har i år genomförts med två representanter från varje årskurs. Eleverna har haft med sig protokoll från klassråd där de har diskuterat platser som de anser vara trygga eller mindre trygga samt förklaringar på varför.

Tillsammans med representanterna har vi tagit bilder och filmat de platser som berörs.

Filmen har visats för personal, men kommer även under uppstart HT-20 att visas för alla elever. Sammanfattningsvis anses merparten av platserna som trygga platser. Ett fåtal platser är och har sedan tidigare varit otrygga. Dessa är framförallt omklädningsrum, kullen och gröningen. Det som framkommer i diskussion med eleverna är att de platser som är otrygga förknippas med färre

personal och/eller elever, trånga utrymmen eller i utkanten av skolgården. Tvärtemot på de platser som anses trygga är det fler personal närvarande, bättre uppsyn och mer möjlighet till aktiviteter.

Föräldraenkäten

105 svar inkom vilket är en ökning från föregående år. 72% av dessa svar är från föräldrar i år F-3. Generellt sätt är det mycket positiva svar och föräldrarna svarar i stor utsträckning att Köpingsbro skola är en trygg miljö för barnen. 97% av föräldrarna upplever att deras barn är trygga i skolan. 89% upplever att vuxna lyssnar på deras barn och 11% delvis. 93% upplever att stämningen är god på Köpingsbro skola. Exempel på när barnen kan känna otrygghet är i omklädningsrummen och på skolgården. Det finns också enstaka andra kommentarer kring otrygghet och bland annat kan det handla om struktur och tydlighet för barnen vilket vi sett över inför ex bytet från år 3 till år 4.

Elevenkäten

Läsårets elevenkäter visar inget alarmerande resultat. Upplevd trygghet bland eleverna i F-6 är hög och särskiljer sig inte nämnvärt från tidigare år. Det har bra svarsfrekvens eftersom enkäten har fyllts i under skoltid där pedagoger gått igenom frågorna tillsammans med eleverna för att förtydliga och förklara. Önskemål till nästkommande läsår är att dela upp resultatet årskursvis istället för samlat F-2 och 3-6. Resultatuppdelning skulle underlätta arbetet med att fånga upp eventuella elever/elevgrupper där det upplevs t.ex. otrygg stämning m.m. Dessutom skulle det varit bra med följdfrågor till en del frågor för att exempelvis ringa in var, när, hur och/eller varför något upplevs som otryggt.

AL F-3

Flertalet aktiviteter är genomförda och fortsätter under nästa läsår. Matsituationen där vissa eleverna behövt äta i klassrummen har fungerat bra för vissa grupper men inte för alla.

AL 4-6

Flertalet aktiviteter är genomförda. Demokratitimen har genomförts men fadderverksamheten bara till viss del. Det är svårt att dela upp duschandet och det finns önskemål om att duschen vid personalrummet inte används av elever.

AL Fritidshemmet

Det har fungerat bra med anvisade platser vid mellanmålen. Under våren har mellanmålet ätits ute och det har fungerat bra. Samarbetet har ökat under året. Det som behöver ses över är rastvärdsschemat för nästa läsår utifrån elevernas trygghetsfilm.

Årets plan ska utvärderas senast

Maj 2021

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Utvärdering sker genom diskussioner i personalgruppen i maj 2021. Utvärdering sker i elevgrupperna på klassråd. Utvärdering sker i föräldragruppen genom en enkät som skickas ut i april 2021.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Cecilia Björklund, rektor

Målsättningar, främjande och förebyggande insatser för läsåret 2020/2021

Målsättning	Aktiviteter År F-3	Aktiviteter År 4-6	Aktiviteter Fritids	Aktiviteter hela skola	Utvärdering
Alla elever ska uppleva omklädningsrummet som en trygg och trivsamt plats	Schemalägga vuxna i omklädningsrummen.	Att vuxna alltid finns i närheten. Möjlighet att kunna byta om tidigare eller på annan plats. Duscha på annan plats eller i bås.	Omklädningsrummen används inte på fritidstid.	Göra omklädningsrummen mer trivsamma. Fortsätta lägga in önskemål om fler duschbåsar till SAM.	På elevenkäten, utvecklingssamtal, på idrottslektionen 1 gång/termin
Alla elever ska uppleva skolgården som en trygg plats för lek och social samvaro och där det finns vuxna till hands	Uppmuntra till att delta i de rastaktiviteter som erbjuds. Uppmärksamma de elever som går ensamma.	Planera för lunchrasterna. Synliggöra för eleverna att de söker upp vuxna ute när de behöver.	Vara ute tillsammans med barnen på eftermiddagarna, vi ska finnas till hands och stötta barnen i leken och i den sociala samvaron.	Ha ett genomtänkt rastvaktsschema som kan förändras efter årstid. Planera rastaktiviteter som riktar sig till alla åldrar och har ett brett utbud. Utveckla rastboden. Undersöka möjligheten till fler lummiga miljöer.	Trygghetsvandringen, klassråd, utvecklingssamtal
Alla elever ska få vara delaktiga i aktiviteter som skapar sammanhållning för eleverna över åldersgränserna	Gemensam planering av åldersöverskridande aktiviteter, ex Nobeltema.	Elevers valdagar i åldersblandade grupper.	Vi ska ha gemensamma aktiviteter över avdelningarna vid lov och vid speciella tillfällen.	Planera "Tillsammansdagar" ex skoljoggen, trafikdag, bandymatchen, Slutspruten, Sikta mot stjärnorna.	Efter genomförd aktivitet, vid läsårsslut.

				<p>Planera in minst 4 faddertillfällen under läsåret.</p> <p>Ha demokratitid inklusive hälsoråd, elevråd för planering av aktiviteter.</p>	
Alla elever ska uppfatta matsituationen som en trygg miljö	Fasta platser. Gott om vuxna. Bibehålla fem tysta minuter.	Att vi tänker till schemamässigt hur man släpper in eleverna så att inte flera klasser måste gå in samtidigt, vara noga med rutiner i matsalen.	Ha anvisade platser till eleverna i matsalen under frukost och mellanmål	X	Trygghetsvandringen.
Vi ska arbeta kontinuerligt med värdegrundsarbete i alla grupper	På demokratitiden arbeta med värdegrundsfrågor ex konflikthantering, diskutera språkbruk	På demokratitiden arbeta med värdegrundsfrågor ex konflikthantering, diskutera språkbruk	Planerade aktiviteter ska böttna i värdegrunden.	<p>Genomföra social analys i september-20.</p> <p>Utveckla elevenkäten.</p> <p>Öka svarfrekvensen på föräldrakäten.</p> <p>Utveckla arbetet med anmälningar om kränkande behandling i hela personalgruppen vid personalmöte.</p>	Klassråd, vid läsårsslut

Utvärdering

Skär genom vår egen elevenkät under hösterminen 2020 samt central elevenkät för år 2-6 under våren 2021. Trygghetsvandring genomförs under vårterminen 2021. Kontinuerliga uppföljningar i klassråd och elevråd. Enkät till föräldrar våren 2021. Sociogram genomförs vid behov i grupperna. Uppföljningar av planen görs regelbundet i arbetslaget.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Ingen elev ska bli utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. I de fall det förekommer ska det omgående anmälas, utredas och insatser planeras.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Rastvärdar är ute på rasterna och vid bussarna.

Trygghetsteam träffas varje månad för att diskutera nuläge, observationer samt pågående ärende.

Utvecklingssamtal mellan lärare, elev och vårdnadshavare.

Alla elever känner till var de kan vända sig om de upplever att de blivit utsatta för trakasserier eller kränkande behandling.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Samtlig personal på skolan eller fritidshemmet.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Se separata rutiner.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Se separata rutiner.

Rutiner för uppföljning

Se separata rutiner.

Rutiner för dokumentation

Se separata rutiner.

Ansvarsförhållande

Rektor har det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen och planerade insatser är kända för alla inblandade och efterlevs.

All personal har ansvar för att följa likabehandlingsplanen med tillhörande rutiner och regler.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]